

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата економічних наук, доцента,
доцента кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва
Національного університету «Львівська політехніка»

Литвин Ірини Володимирівни

на дисертаційну роботу

Іванкової Наталії Олегівни

на тему: «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКУ

ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОСИСТЕМИ»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ ДИСЕРТАЦІЇ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ НАУКОВИМИ ПРОГРАМАМИ, ПЛАНАМИ, ТЕМАМИ

Актуальність теми дослідження зумовлена сучасними викликами, що стоять перед публічним управлінням у сфері інноваційного розвитку. В умовах глобалізації та цифровізації економіки формування ефективної інноваційної екосистеми є критично важливим для підвищення конкурентоспроможності України на міжнародній арені. Дослідження Іванкової Н.О. ґрунтується на глибокому аналізі теоретичних засад та практичних моделей, що дозволяє запропонувати дієві механізми державної підтримки інновацій. Актуальність теми посилюється необхідністю удосконалення нормативно-правової бази та активізації взаємодії між основними стейкхолдерами інноваційної сфери. Запропонована авторкою модель науково-технологічних кластерів є своєчасною відповіддю на запит суспільства та бізнесу щодо посилення інноваційного потенціалу регіонів.

З огляду на зазначене вище, актуальність теми дисертаційної роботи Іванкової Н.О. «Публічне управління розвитку інноваційної екосистеми», поданої на захист, сумнівів не викликає.

Дисертаційну роботу виконано у рамках реалізації науково-дослідної роботи кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» «Розвиток смарт-спеціалізації «креативні індустрії» у Львівській області» (номер державної реєстрації: 0123U100401). Автором, в рамках якої було запропоновано застосування моделі науково-технологічних кластерів, яка базується на визначенні смарт-спеціалізації регіонів та застосування даного розподілу при виборі галузевої направленості регіонального науково-технологічного кластеру, який буде акумулювати наявні ресурси регіону та сприяти його подальшому розвитку.

СТУПІНЬ ОБҐРУНТОВАНOSTІ ТА ДОСТОВІРНOSTІ НАУКОВИХ ПОЛОЖЕНЬ, ВИСНОВКІВ І РЕКОМЕНДАЦІЙ

Детальне ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи дає підстави для висновків про достовірність та обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, що були сформовані автором. Структура дисертації є логічно побудованою, мета, завдання та отримані результати є взаємоузгодженими. Слід також відзначити правильно обрані методи для виконання дослідження.

Для досягнення поставлених в дисертації мети і завдань було використано як загальнонаукові, так і спеціальні методи, а саме: аналіз та синтез – при порівнянні існуючих дефініцій визначень «система», «екосистема, «інноваційна екосистема»; систематизації – при визначенні моделей публічного управління інноваційною екосистемою і їх класифікації та систематизації; системно-структурний аналіз – при дослідженні нормативно-правових актів щодо регулювання інноваційної діяльності в Україні; статистичний (кластерний аналіз, факторний аналіз) – для дослідження стану та факторів ризику розвитку регіональної інноваційної екосистеми; експертних оцінок – для отримання даних та факторних ознак;

графічний метод для інтерпретації результатів дослідження стану розвитку інноваційної екосистеми Львівського регіону, з можливістю побудови моделі науково-технологічного кластеру; функціонального та логічного аналізу – для розуміння ролі та взаємодії різних елементів моделі, а також для побудови чіткої логічної структури дослідження.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, поділених на підрозділи, висновку, списку використаних джерел та додатків. Обсяг основного тексту становить 175 сторінок. Дисертаційна робота містить 16 таблиць, 52 рисунки, список використаних джерел із 207 найменувань та 7 додатків.

У дисертації розроблено теоретико-методичні та прикладні засади публічного управління розвитку інноваційними екосистемами шляхом впровадження моделі науково-технологічного кластеру.

Перший розділ дисертації присвячений дослідженню теоретичних та прикладних аспектів публічного управління інноваційної екосистеми. Зокрема, в межах цього розділу автором було досліджено історичні етапи та механізми публічного управління інноваційною діяльністю та трансферу технологій в Україні (с. 52-53). Дисертантом сформовано поняття «інноваційна екосистема» та проведено порівняння визначень понять «система» та «екосистема» за рівнем інноваційного розвитку (с. 29 – 31, табл. 1.2). Іванковою Н.О. визначено напрямки досліджень в сфері публічного управління, в яких в першу чергу застосовуються інновації, та які є дотичними до розвитку інноваційних екосистем. Авторкою наведено приклади до кожної екосистеми, відповідно до рівнів інноваційного розвитку. Іванкова Н.О. розглянула основних учасників інноваційної екосистеми та визначила їх ключові ролі в процесі розвитку та функціонування інноваційних екосистем (с. 38-39). Авторкою розкрито чотири наукові

підходи до розвитку інноваційної екосистеми, було досліджено публічні механізми, нормативно-правову базу та державні інституції, які приймають участь в розвитку інноваційної екосистеми в Україні (с. 43-50).

У другому розділі роботи Іванкова Н.О. запропонував визначення терміну «інноваційний розвиток держави», обґрунтував класифікацію інноваційної діяльності держави з виділенням трьох основних моделей: технологічного націоналізму, технологічного лібералізму та селективного інноваційного захисту (с. 68-71). Доповнила існуючі моделі державного регулювання інноваційної діяльності регіональною моделлю, здійснила аналізування моделей національних інноваційних екосистем з визначенням переваг та недоліків кожної з них (с. 80-85). Дисертантка провела порівняльний аналіз інноваційних екосистем провідних країн світу та дослідила топ-3 країни різних географічних регіонів (с. 86-92).

Третій розділ роботи Іванкової Н.О. присвячений розробленню моделі «чотирьохланкової спіралі». Авторка проаналізувала можливості впровадження даної моделі для розвитку Львівського регіону (с. 128-154). Дисертантка дослідила поняття «бар'єри розвитку інноваційної» екосистеми та ризики, що впливають на розвиток інноваційної екосистеми» (с. 155-173). Автором запропоновані методичні рекомендації щодо створення регіонального науково-технологічного кластеру, з покроковою дорожньою картою побудови стратегії створення та розвитку такого кластеру (с. 174-187). Для візуалізації структури кластерів запропоновано використання Шаблону Кластерної Бізнес-Моделі (с. 177-178).

Дисертаційна робота є логічною, послідовною та завершеною працею, що виконана автором самостійно. Наукове дослідження оформлене відповідно встановлених вимог та містить усі необхідні структурні компоненти.

НАУКОВА НОВИЗНА РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Найважливішими теоретичними та практичними результатами, що характеризують наукову новизну дисертаційного дослідження Іванкової Н.О. та особистий внесок дисертації, є:

Вперше:

- запропоновано методичний підхід створення регіонального науково-технологічного кластеру з покроковою дорожньою картою побудови стратегії створення та розвитку такого кластеру в контексті масштабування від регіональної інноваційної екосистеми до глобальної та розробленою методологією використання Шаблону Кластерної Бізнес-Моделі як інструмента для моделювання майбутньої структури та діяльності кластеру (с. 22, 174-187).

Удосконалено:

- модель «чотирьохланкової спіралі» публічного розвитку інноваційного середовища, яка враховує інтереси та потреби всіх чотирьох секторів (державу, науку, бізнес та громадянське суспільство) та може бути рекомендована як основа для формування регіональних інноваційних стратегій (с. 23, 128-150).

Набули подальшого розвиток:

- комплексний підхід до публічного управління розвитку інноваційних екосистем, який акумулює чотири основні підходи до формування інноваційних екосистем навколо центрального інноваційного підприємства, навколо центральної інновації, як системи взаємовигідних зв'язків та як платформи надання інноваційних рішень. Такий підхід враховує розроблені схеми взаємозв'язків між учасниками та сприяє ефективному виборі конкретної методики залежно від інтересів учасників та їх наявного потенціалу (с. 23, 43-51).

- класифікація публічного управління інноваційного розвитку за ознакою системного підходу інноваційної діяльності держави, що дозволяє ефективно

розвивати інноваційний потенціал країни та регіонів, враховуючі наявні ресурси, людський капітал та потенційні ринки збуту (с. 24, 67).

ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості покращення механізмів публічного управління розвитку інноваційних екосистем для формування і активізації стартап-підприємництва в Україні завдяки впровадженню і врахуванню рекомендацій автора дисертаційного дослідження. Наукові рекомендації та висновки, отримані в дисертації, були враховані й використовуються у практичній діяльності Львівської обласної ради, Громадської організації «Тех Стартап Скул», а також при виконанні грантових програм і проектів кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка», Наукового парку «Львівська політехніка», що засвідчує їх прикладний характер.

ПОВНОТА ВІДОБРАЖЕНЬ НАУКОВИХ ПОЛОЖЕНЬ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ В ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЯХ

За результатами дослідження опубліковано 17 наукових праць, у тому числі: 4 статті, 6 тез доповідей на науково-практичних конференціях та 1 розділ в колективній монографії, по 1 розділу в 6 посібниках, які додатково відображають наукові результати дисертаційного дослідження. Наукові публікації відповідають вимогам п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами та доповненнями від 19 травня 2023 року № 502).

ДИСКУСІЙНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ЗАУВАЖЕННЯ ДО ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1. У розділі 2 дисертаційної роботи доцільним є формулювання авторської позиції щодо адаптації або імплементації найбільш релевантної моделі інноваційного розвитку до контексту розбудови національної інноваційної екосистеми України. Такий підхід дозволив би поглибити прикладну значущість проведеного аналізу моделей інноваційного розвитку країн світу.
2. У першому та третьому розділах дисертації слід більш чітко структурувати та уніфікувати категоріальний апарат дослідження, зокрема, концептуально розмежувати ключові терміни дисертації «інноваційна екосистема» і «науково-технологічний кластер», а також дотичні до теми дослідження поняття: «інноваційний парк» і «екоіндустріальний парк». На стор. 60 доцільно було б надати авторське трактування поняття «правильне управління інноваційним середовищем», а також пояснити, чи тотожні поняття «інноваційне середовище регіону» та «інноваційна екосистема регіону».
3. Враховуючи те, що захист дисертаційного дослідження Іванкової Н.О. відбувається у 2025 році, візуалізацію на рис. 1.4 «Глобальний інноваційний індекс: порівняння показників України та середньосвітовий за 2013–2022 рр.» (с. 41) варто було б оновити з урахуванням актуальних статистичних даних за 2023–2024 рр., що сприятиме підвищенню актуальності та достовірності проведеного аналізу.
4. У підрозділі 2.2 «Сучасний стан розвитку інноваційних екосистем: порівняльний аналіз провідних країн» (с. 85–102) доцільно було б навести огляд рейтингу інноваційних екосистем країн світу згідно з Global Startup Ecosystem Index, який щорічно публікується аналітичною платформою StartupBlink з 2017 року. Цей рейтинг оцінює стартап-екосистеми за трьома ключовими критеріями, включаючи бізнес-середовище, яке є критично важливим для формування державної політики підтримки інновацій.

Аналізування такого джерела дозволило б розширити теоретико-аналітичне обґрунтування та більш об'єктивно представити порівняльну характеристику національних екосистем країн світу.

5. Під час реалізації моделі «чотирьохланкової спіралі» на прикладі Львівської області (с. 110) авторкою було здійснено класифікацію стейкхолдерів за чотирма категоріями. Проте, дисертація не містить вичерпного пояснення щодо критеріїв відбору респондентів для усунення запитань стосовно репрезентативності вибірки та суб'єктивності процесу проведення емпіричного дослідження.

Дискусійні питання та висловлені зауваження не впливають на загальне позитивне враження та оцінювання дисертації, яка є самостійним і творчим дослідженням, має наукову і практичну цінність. Загалом дисертація Іванкової Н.О. є системним актуальним дослідженням, яке досягло своєї мети.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК ПРО ДИСЕРТАЦІЙНУ РОБОТУ

Дисертаційна робота на тему «Публічне управління розвитку інноваційної екосистеми» написана українською мовою та оформлена відповідно до чинних положень, норм та правил, є самостійною та завершеною працею, має наукову новизну та практичне значення.

Дисертаційна робота розв'язує актуальне наукове завдання щодо розроблення теоретичних положень та формування методичних рекомендації публічного управління впровадження та розвитку регіональної інноваційної екосистеми в Україні.

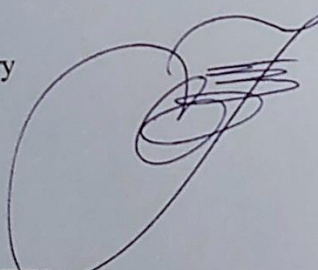
Дисертаційне дослідження відповідає спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування. За змістом, структурою, обсягом та оформленням дисертаційна робота відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора

філософії та докора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого Постановою КМУ від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами та доповненнями від 19 травня 2023 року № 502) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженої Постановою КМУ від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами та доповненнями від 19 травня 2023 року № 502).

З огляду на вищезазначене, можна зробити висновок, що Іванкова Наталія Олегівна, авторка дисертаційної роботи на тему: «Публічне управління розвитку інноваційної екосистеми», заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Рецензент,

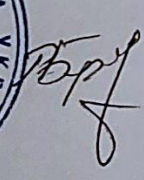
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту і міжнародного
підприємництва
Національного університету
«Львівська політехніка»

Ірина ЛИТВИН

Підпис Литвин І.В. засвідчую

Вчений секретар
Національного університету
«Львівська політехніка», к.т.н., доц.

Роман БРИЛИНСЬКИЙ